OGNYANOVO K AD

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ
гр. Пазарджик
Вх. № ПД-01-556-(26)/30.09.2024г

Изх. № 91-01-80/30.09.2024 г.

ДО
ДИРЕКТОРА
НА РИОСВ-ПАЗАРДЖИК
Пазарджик, 4400, ул. "Генерал Гурко"№3, ет.4/

<u>Към Ваш изх. № ПД-01-556-(23)/14.08.2024г. и № ПД-01-556-(25)/03.09.2024г.</u>

Относно: Допълнителна информация към Искане за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС на инвестиционно предложение (ИП) „Актуализиране на цялостен работен проект за находище „Огняново" – кариера „Огняново 1"

УВАЖАЕМИ Г-Н ГЕШЕВ,

Във връзка с необходимостта от представяне на допълнителна информация и съгласно Ваши указания представени в писмо с изх. № ПД-01-556-(23)/14.08.2024г. внасяме следното:

По т. 1 („*Да се уточни върху каква територия от концесионната площ е извършена разкривка към момента и да се опише контура на тези разработени площи с координати на чупките в координатна система WGS 84*")

и т. 2 („ *Уточни колко ще бъде територията, върху която ще бъде извършена разкривка в края на концесията и да се опише контура на тези площи с координати на чупките в координатна система WGS 84"*) от писмото,

Внасяме Допълнителна информация, като Приложение 1 към настоящото писмо.

По т. 3 („*Да се разгледа въздействието на ИП върху предмета и целите на опазване на защитени зони BG0002057 „Бесапарски ридове" и BG0000254 „Бесапарски възвишения", включително"*) от писмото, внасяме Допълнителна информация във връзка с въздействието на ИП върху ЗЗ „Бесапарски възвишения" и ЗЗ „Бесапарски ридове", като Приложение 2 към настоящото писмо.

Приложение 3 – магнитен носител

Приложение: Съгласно текста.

С уважение:
Емил Брайчев
Изп. директор

ОГНЯНОВО К АД • OGNYANOVO K AD

ПРИЛОЖЕНИЕ № 1

Схема на концесионната площ на находище „Огняново“ с нанесена площ на минните дейности към 26.08.2024г. и площ предвидена за добив до края на концесията

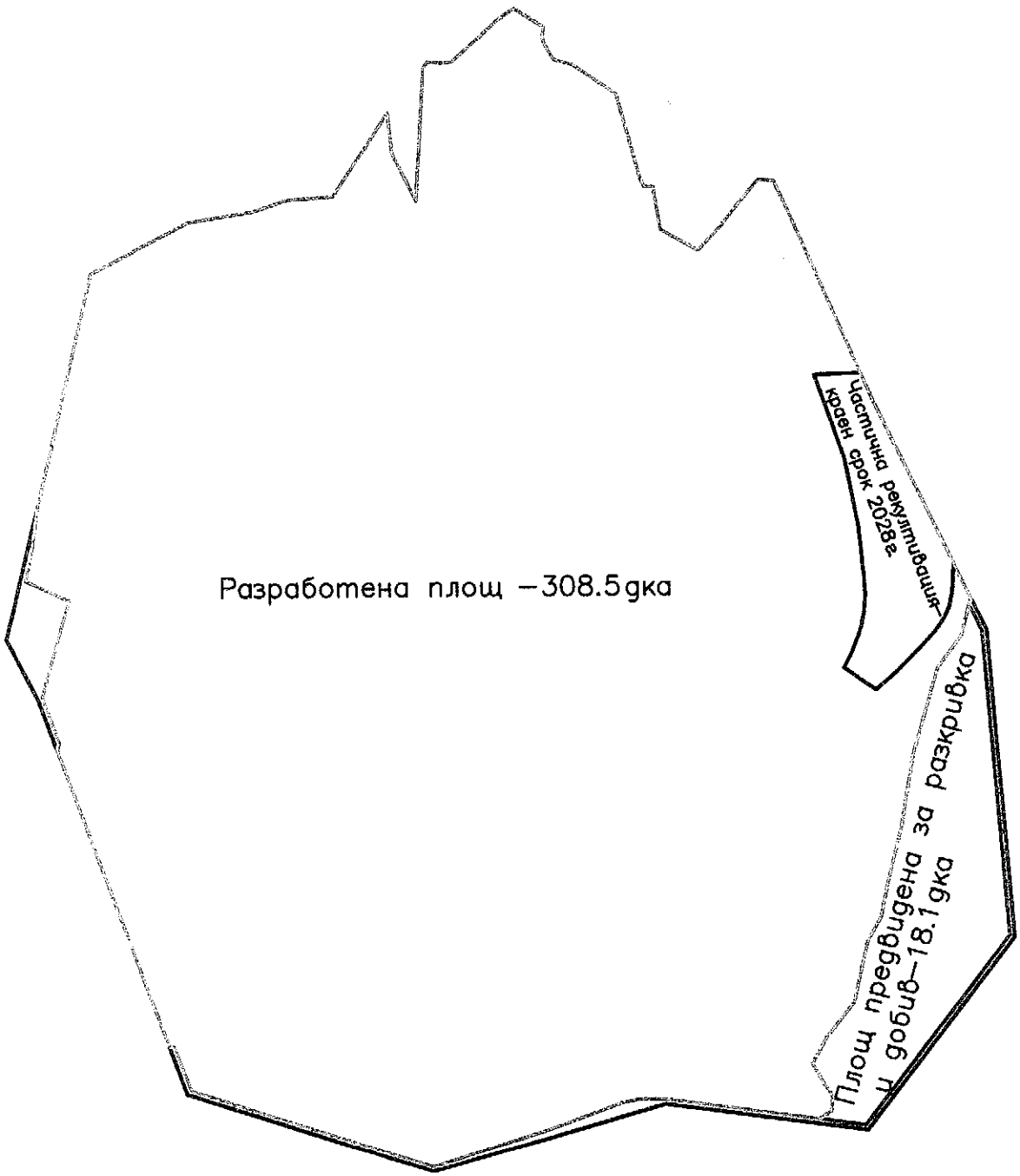

1. По точка 1 от писмо на РИОС Пазарджик №ПД-01-556-(23) от 14.08.2024г.
„Да се уточни върху каква територия от концесионната площ е извършена разкривка към момента и да се опише контура на тези разработени площи с координати на чупките в координатна система WGS 84“

Към 26.8.2024г. разработената при минните дейности площ, част от определената в концесионния договор площ на находище „Огняново“, е 308.484 дка. Площта е описана с координатите на 77 точки в координатна система WGS84 - UTM35. На част от площта– 8.5 *дка*, е започната частична рекултивация, която трябва да завърши през 2028г.

Таблица 1 Координати на точките по чепките на разработената при минните дейности площ от определената в концесионния договор площ на находище „Огняново“, в координатна система WGS84 - UTM35.

№	WGS84 - UTM35	
	X	Y
1	4667237.62	286878.04
2	4667237.62	286878.04
3	4667227.52	286908.64
4	4667251.38	286982.72
5	4667268.39	287029.54
6	4667270.70	287041.95
7	4667270.30	287056.30
8	4667256.67	287154.09
9	4667261.67	287161.70
10	4667271.66	287162.65
11	4667278.79	287157.42
12	4667292.02	287150.09
13	4667308.95	287159.41
14	4667331.03	287176.92
15	4667369.94	287185.86
16	4667385.39	287194.31
17	4667406.42	287198.79
18	4667443.81	287208.11
19	4667443.81	287208.11
20	4667489.00	287215.98
21	4667544.19	287231.99
22	4667565.05	287246.93
23	4667576.57	287250.13
24	4667585.53	287252.06
25	4667589.87	287253.31
26	4667592.34	287252.12
27	4667712.41	287194.39
28	4667734.32	287184.76
29	4667819.64	287147.27
30	4667828.86	287143.21
31	4667843.48	287136.79

№	WGS84 - UTM35	
	X	Y
40	4667859.09	287045.40
41	4667872.76	287041.69
42	4667880.26	287039.67
43	4667913.26	287030.50
44	4667932.26	287002.55
45	4667935.52	286990.77
46	4667945.09	286984.69
47	4667949.58	286983.70
48	4667955.72	286984.35
49	4667966.80	286965.28
50	4667958.57	286953.40
51	4667945.76	286939.00
52	4667934.05	286925.84
53	4667933.05	286918.40
54	4667933.95	286912.42
55	4667934.17	286910.36
56	4667929.95	286907.59
57	4667844.28	286903.08
58	4667874.46	286887.83
59	4667901.10	286884.94
60	4667847.01	286850.13
61	4667844.77	286820.01
62	4667837.67	286800.69
63	4667830.40	286758.35
64	4667827.61	286752.64
65	4667797.91	286696.41
66	4667653.42	286662.25
67	4667622.22	286657.60
68	4667604.63	286653.47
69	4667592.02	286681.16
70	4667569.94	286674.67

№	WGS84 - UTM35	
	X	У
32	4667857.24	287130.15
33	4667857.59	287120.13
34	4667841.15	287106.70
35	4667827.36	287095.81
36	4667812.44	287082.23
37	4667825.79	287058.43
38	4667853.30	287053.72
39	4667853.24	287048.23

№	WGS84 - UTM35	
	X	У
71	4667529.79	286663.55
72	4667501.07	286674.03
73	4667495.81	286672.81
74	4667306.99	286741.71
75	4667305.84	286745.05
76	4667278.23	286755.50
77	4667260.77	286807.95

2. По точка 2 от писмо на РИОС Пазарджик №ПД-01-556-(23) от 14.08.2024г.

„Да се уточни колко ще бъде територията, върху която ще бъде извършена разкривка в края на концесията и да се опише контура на тези площи с координати на чупките в координатна система WGS 84"

Към 26.8.2024г. оставащата за разработване до края на концесията площ от определената в концесионния договор площ на находище „Огняново" е 18.089 *дка*. В проектите върху нея е предвидено да се извърши разкриване и добив в оставащия срок на концесията. Площта е описана с координатите на 19 точки в координатна система WGS84 - UTM35.

Таблица 2 Координати на точките по чупките на предвидената за разкриване и добив до края на концесията площ, от определената в концесионния договор площ на находище „Огняново", в координатна система WGS84 - UTM35.

№	WGS84 - UTM35	
	X	У
1	4667271.66	287162.65
2	4667261.67	287161.70
3	4667256.67	287154.09
4	4667252.55	287183.59
5	4667372.92	287276.07
6	4667568.08	287260.45
7	4667585.53	287252.06
8	4667576.57	287250.13
9	4667565.05	287246.93
10	4667544.19	287231.99

№	WGS84 - UTM35	
	X	У
11	4667489.00	287215.98
12	4667443.81	287208.11
13	4667406.42	287198.79
14	4667385.39	287194.31
15	4667369.94	287185.86
16	4667331.03	287176.92
17	4667308.95	287159.41
18	4667292.02	287150.09
19	4667278.79	287157.42

ДОПЪЛНИТЕЛНА ИНФОРМАЦИЯ

във връзка с въздействието на ИП „Актуализиране на цялостен работен проект за находище „Огняново“ – кариера „Огняново 1“ върху ЗЗ „Бесапарски възвишения” с код BG0000254, Защитена зона по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, и ЗЗ „Бесапарски ридове” с код BG0002057, Защитена зона по Директива 79/409/ЕЕС за опазване на дивите птици

1. Увод

За преценяване възействието на ИП върху биоразнообразието през септември 2024 г. бяха извършени теренни проучвания от доц. д-р Владимир Вълчев – растителен свят, и магистър биолог Красимир Дончев – животински свят. Използвани са и данни от предишни проучвания в района на двете защитени зони (ЗЗ „Бесапарски ридове” с код BG0002057, обявена по Директивата за птиците и ЗЗ „Бесапарски възвишения” с код BG0000254, обявена по Директивата за хабитатите) – май 2012, април 2015, април и май 2018, от есента на 2019 до лятото на 2020 г. включително, декември 2021, януари, март и октомври 2022, и април 2023 г.

2. Резултати от теренното проучване

2.1. Флора и растителност

Настоящото ИП е във връзка с Актуализиран цялостен работен проект за находище „Огняново“ – кариера „Огняново 1“, предвиждащ добивът да се извърши в цялата концесионна площ, определена с договора от 25.04.2001 г. Предвид дългогодишната работа на кариерата, площадката на ИП и терените разположени север-североизточно от находището представляват нарушени терени от добивни дейности, извършвани преди да бъдат обявени защитените зони. Очевидно в посочените имоти не е възможно да има наличие на консервационно значими представители на флората.

Терена, който ще се засегне, заема склон с източно изложение и наклон от около 15°-20°. Почвата е суха, плитка, като на ограничени места има повърхностни излази на по-големи или по-малки скални отломки. Тревистата растителност е добре развита, като в нея преобладават типецът (*Festuca valesiaca*), мишият ечемик (*Hordeum murinum*) и белизмата (*Dichanthium ischaemum*) (Табл. 2.1-1). Поради антропогенното натоварване на проучвания район, съобществата нямат добре изразена етажност. Нейната хоризонтална структура е неравномерна и на места разкъсана. Общото проективно покритие на ценозите (ОПП) е

средно около 70% - 80%, като на места спада до 20% - най-вероятно заради пасищната експлоатация. Срещат се и места, в които общото проективно покритие достига почти 90%, но те са редки и са заети предимно от негодни за паша растителни видове (*Eryngium campestre*, *Verbascum sp.* и др.). На територията на проучвания терен е започнал процес на охрастяване, но то не е голямо – само около 1% от него са заети от неголеми единични храсти с височина между 0,4 - 0,5 м и 2,5 -3,0 м. Те са основно от полски *бряст* (*Ulmus minor*), драка (*Paliurus spina-christi*), шипка (*Rosa sp.*), къпина (*Rubus sp.*), хвойна (*Juniperus oxycedrus*), смрадлика (*Cotinus coggygria*), маслинка (*Lygustrum vulgare*). Основни участници във видовото разнообразие на тревостоя са житните видове, вкл. единични екземпляри или малки групи от *Stipa sp.* (коило), *Chrysopogon gryllus* (садина), както и *Agropyron cristatum* и *Melica ciliata*. Групата на Бобовите е много слабо представена във видово и количествено отношение. Разнотревието е групата, която е най-богата на видове в тези съобщества. Не може да се каже, че някои от видовете му преобладава количествено, поради неравномерността на хоризонталната структура на тревистия етаж, в резултат от екотопните и пасищни условия. Често срещащи се видове от групата на Разнотревието, са такива като *Teucrium pollium*, *Achillea clypeolata*, *Xeranthemum annuum* и др. Човешкото присъствие е довело до появата и развитието на нитрофилни видове, на места преобладаващи.

Таблица 2.1-1: Флористичен състав в изследвания район.

№	*Вид*	Оценка	№	*Вид*	Оценка
1	*Festuca valesiaca*	2	21	*Dianthus armeria*	+
2	*Hordeum leporinum*	2	22	*Eryngium campestre*	+
3	*Dichanthium ischaemum*	1	23	*Euphorbia myrsinites*	+
4	*Agropyron cristatum*	+	24	*Paronychia cephalotes*	+
5	*Chrysopogon gryllus*	+	25	*Rumex conglomeratus*	+
6	*Melica ciliata*	+	26	*Salvia nutans*	+
7	*Stipa sp.*	+	27	*Sanguisorba minor*	+
8	*Centaurea diffusa*	1	28	*Sideritis montana*	+
9	*Scabiosa triniifolia*	1	29	*Sternbergia colchiciflora*	+
10	*Xeranthemum annuum*	1	30	*Teucrium polium*	+
11	*Achillea clypeolata*	+	31	*Verbascum sp.*	+
12	*Ajuga chamaepitys*	+	32	*Clematis vitalba*	+
13	*Allium sp.*	+	33	*Cotinus coggygria*	+
14	*Alyssum sp.*	+	34	*Juniperus oxycedrus*	+
15	*Asparagus verticillatus*	+	35	*Ligustrum vulgare*	+
16	*Asphodeline lutea*	+	36	*Paliurus spina-christi*	+
17	*Carlina vulgaris*	+	37	*Rosa sp.*	+
18	*Cichorium intybus*	+	38	*Rubus sp.*	+
19	*Convolvulus arvensis*	+	39	*Ulmus minor*	+
20	*Convolvulus cantabrica*	+			

Съгласно данните от проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (MOEW 2022), изследвания терен

попада в границите на един полигон на природно местообитание 62A0 Източни субсредиземноморски сухи тревни съобщества. Нашите проучвания показват, че част от територията, предвидена за усвояване при доразработването на находище „Огняново", може да се причисли по-скоро към природно местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco Brometalia), или, според класификацията EUNIS (Davies et al. 2004), E1.434 Антропогонидни степи (Andropogonid grass steppes). Дългогодишната дейност на кариерата, както и използването на съседните земеделски земи и други дейности, са довели до неговото влошаване, като на места в изследвания район рудералната растителност е формирала собствени ценози, според класификацията EUNIS (Davies et al. 2004) – E5.11 Рудерални и синорни тревисти места (Lowland habitats colonised by tall nitrophilous herbs) (Фиг. 2.1-1).

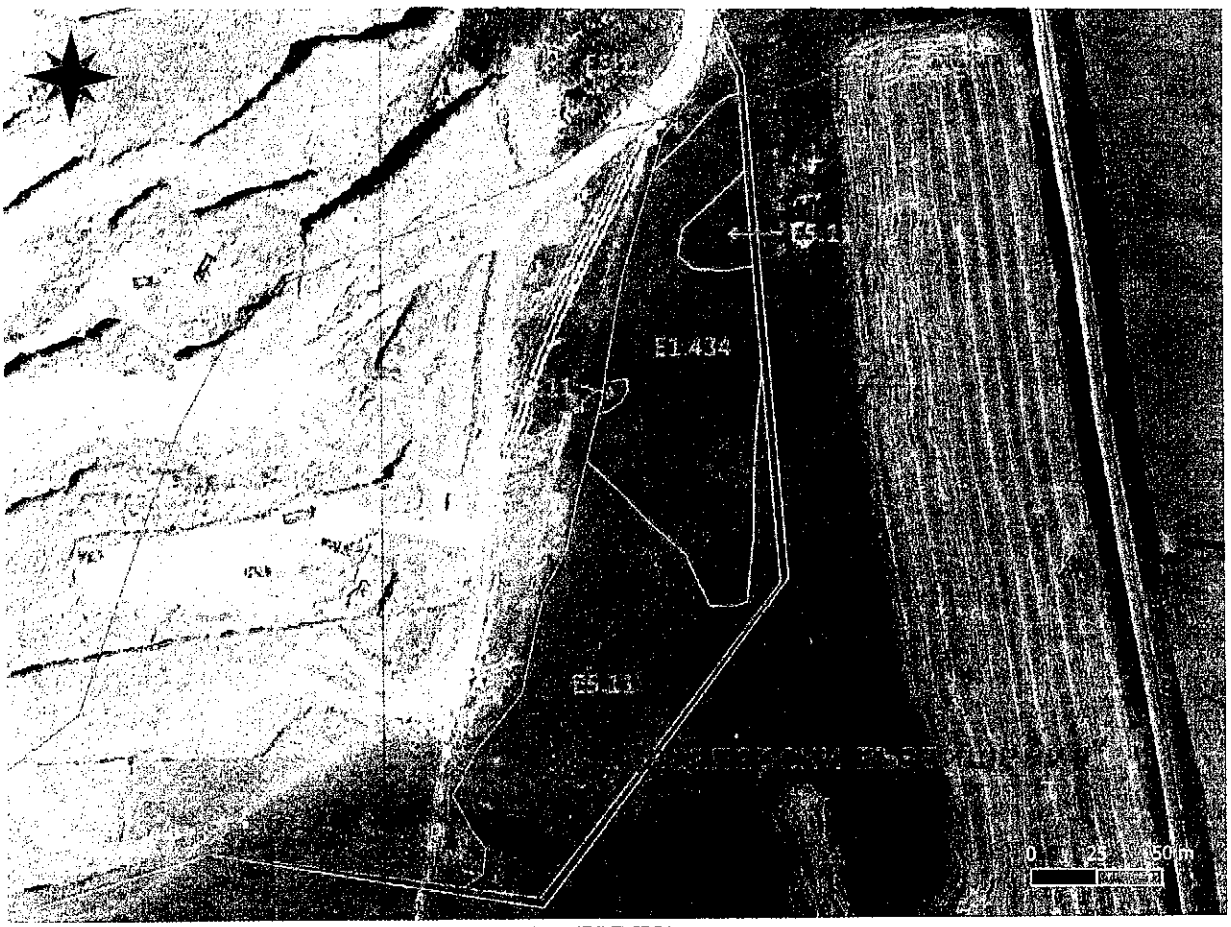

Фигура 2.1-1: Типове хабитати (по EUNIS) в границите на територията, предвидена за усвояване (светлосини полигони). Оранжев полигон – съществуваща кариера; жълта линия – граница на концесията; зелена линия – граница на ЗЗ.

2.2. Фауна

При теренните ни проучвания, както и при предишни такива в района на концесията (април 2015, юни 2020, декември 2021, януари 2022), до 1000 м от границите ѝ, сме установили 18 вида гръбначни животни (Табл. 2.2-1).

Таблица 2.2-1: Видове гръбначни животни, установени в района на ИП, и техния национален природозащитен статус. ЗБР – Номер на Приложение от ЗБР; ЧКБ – категория според Червена книга на България (Големански 2011).

№	*Вид*	Семейство	ЗБР	ЧКБ
1	*Podarcis taurica*	Lacertidae	3	-
2	*Dolichophis caspius*	Colubridae	3	-
3	*Coturnix coturnix*	Phasianidae	-	-
4	*Falco tinnunculus*	Falconidae	3	-
5	*Merops apiaster*	Meropidae	-	-
6	*Corvus corax*	Corvidae	3	NT
7	*Pica pica*	Corvidae	-	-
8	*Lanius collurio*	Laniidae	2, 3	-
9	*Alauda arvensis*	Alaudidae	3	-
10	*Galerida cristata*	Alaudidae	3	-
11	*Hirundo rustica*	Hirundinidae	3	-
12	*Parus major*	Paridae	3	-
13	*Muscicapa striata*	Muscicapidae	3	-
14	*Anthus trivialis*	Motacillidae	3	-
15	*Emberiza calandra*	Emberizidae	3	-
16	*Nannospalax leucodon*	Spalacidae	-	-
17	*Lepus europaeus*	Leporidae	-	NT
18	*Meles meles*	Mustelidae	-	-

Съгласно литературните източници (Demerdzhiev 2014, Nedyalkov and Koshev 2014, Popgeorgiev et al. 2014), и съобразно биологията на видовете, в района на ИП (грид клетка 2X2 км) са установени още 6 вида с по-висок консервационен статус – източния ивичест (*Lacerta diplochondrodes = trilineata ssp. diplochondrodes*) и зеления гущер (*L. viridis*), пъстрия смок (*Elaphe sauromates*), пепелянката (*Vipera ammodytes*), белоопашатия мишелов (*Buteo rufinus*) и лалугера (*Spermophilus citellus*). От тях обаче само влечугите може да обитава терена, предвиден за усвояване, перманентно. За белоопашатия мишелов в близост липсват условия за гнездене, а за лалугера тревостоя е твърде висок.

Според данните от проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (MOEW 2022), терена, предвиден за усвояване, е местообитание на 6 вида земноводни и влечуги, предмет на опазване в зоната – южен гребенест тритон (*Triturus karelinii*), червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), обикновена блатна (*Emys orbicularis*), шипобедрена (*Testudo graeca*) и шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), и пъстър смок (*Elaphe sauromates*), както и на лалугера и на набръчкания пробатикус (*Probaticus subrugosus*). При теренните ни проучвания се установи,

че в района на ИП липсват каквито и да било водни тела. Предвидения за усвояване терен е разположен на сух и припечен склон, почти лишен от каквато и да било дървесно-храстова растителност. Подобни терени са неподходящи за видове, свързани с водна среда, вкл. за разселване – те биха се дехидратирали и прегряли много бързо, и биха загинали. Това важи и за двата вида сухоземни костенурки. Пъстрия смок също се придържа към по-ниски, по-влажни места, а освен това работещата кариера в непосредствена близост със сигурност оказва прогонващ ефект върху вида, както и върху останалите видове змии. За лалугера тревостоя е твърде висок. Набръчканият пробатикус обитава субсредиземноморски тревни съобщества (природно местообитание 62A0), като имагото се храни предимно с епилитни лишеи, обрастващи камъните (МОСВ 2022). Характера на тревната покривка на разглеждания терен не отговаря на тези изисквания. Според нас в границите, предвидени за усвояване, липсват местообитани на видове, предмет на опазвване в ЗЗ BG0000254 „Бесапарски възвишения".

3. Въздействия върху защитните зони

3.1. ЗЗ „Бесапарски възвишения", код BG0000254

Природни местообитания

Съгласно данните от проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (МОЕW 2022), изследвания терен попада в границите на един полигон на природно местообитание 62A0 Източни субсредиземноморски сухи тревни съобщества. Нашите проучвания показват, че част от територията, предвидена за усвояване при доразработването на находище „Огняново", може да се причисли по-скоро към природно местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco Brometalia), или, според класификацията EUNIS (Davies et al. 2004), E1.434 Антропогонидни степи (Andropogonid grass steppes).

Въздействия

1. *Пряко унищожаване*, при започване на *добивни работи по нов терен*.

Засягат се както територии, повлияни от дългогодишната работа на кариерата и др. дейности, така и 0.76 ха от местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco Brometalia), което представлява 0.16% от площта на местообитанието в зоната. Според нас процентното засягане е по-малко, тъй като разпространението на това местообитание в границите на зоната е подценено. Въздействието се определя като **незначително**, предвид малката засегната площ.

2. *Фрагментация* - когато територия (полигон), заета от дадено съобщество е засегната така, че оставащата част/части от същия са с недостатъчна площ, за да се запази/запазят характеристиките си на засегнатото растително съобщество, или тези характеристики са негативно повлияни.

Засягат се както територии, повлияни от дългогодишната работа на кариерата и др. дейности, така и почти цялата площ на един полигон на местообитание 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (Festuco Brometalia), който е заобиколен от рудерални съобщества. Допълнително влошаване на площи в резултат на фрагментация **няма да има.**

3. *Нахлуване на неместни и/или инвазивни растителни видове* при използване на такива при *биологичната рекултивация.*

При използване на видове, характерни за района, въздействие **няма да има.**

Видове

Според данните от проект "Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I" (MOEW 2022), терена, предвиден за усвояване, е местообитание на 6 вида земноводни и влечуги, предмет на опазване в зоната – южен гребенест тритон (*Triturus karelinii*), червенокоремна бумка (*Bombina bombina*), обикновена блатна (*Emys orbicularis*), шипобедрена (*Testudo graeca*) и шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*), и пъстър смок (*Elaphe sauromates*), както и на лалугера (*Spermophilus citellus*) и на набръчкания пробатикус (*Probaticus subrugosus*). При теренните ни проучвания се установи, че в района на ИП липсват каквито и да било водни тела. Предвидения за усвояване терен е разположен на сух и припечен склон, почти лишен от каквато и да било дървесно-храстова растителност. Подобни терени са неподходящи за видове, свързани с водна среда, вкл. за разселване – те биха се дехидратирали и прегряли много бързо, и биха загинали. Това важи и за двата вида сухоземни костенурки. Пъстрия смок също се придържа към по-ниски, по-влажни места, а освен това работещата кариера в непосредствена близост със сигурност оказва прогонващ ефект върху вида, както и върху останалите видове змии. За лалугера тревостоя е твърде висок. Набръчканият пробатикус обитава субсредиземноморски тревни съобщества (природно местообитание 62A0), като имагото се храни предимно с епилитни лишеи, обрастващи камъните (MOCB 2022). Характера на тревната покривка на разглеждания терен не отговаря на тези изисквания. Според нас в границите, предвидени за усвояване, липсват местообитани на видове, предмет на опазвване в ЗЗ BG0000254 „Бесапарски възвишения". Така че въздействия върху тях **няма да има.**

3.2. ЗЗ „Бесапарски ридове", код BG0002057

Терена, който ще се засегне, е сухо тревисто местообитание, заемащо склон с източно изложение и наклон от около 15°-20°. Почвата е суха, плитка, като на ограничени места има повърхностни излази на по-големи или по-малки скални отломки. На територията на проучвания терен е започнал процес на охрастяване, но то не е голямо – само около 1% от него са заети от неголеми единични храсти с височина между 0,4 - 0,5 м и 2,5 -3,0 м. Човешкото присъствие е довело до появата и развитието на нитрофилни видове, на места преобладаващи.

Подобни терени, в непосредствена близост до работеща каиера, са непригодни за гнездене за повечето видовете птици, предмет на опазване в зоната, с изключение на червеногърбата сврачка (*Lanius collurio*). Те могат да се използват единствено за хранене от някои видове дневни грабливи птици. Базирано на данните за различните типове земно покритие, приведени в Стандартния формуляр на зоната, и на биологията на видовете, предмет на опазване в нея, отнемането на 1.8084 ха хранителни местообитания на тези видове ще е **незначително** (Табл. 3.2-1).

Таблица 3.2-1: Потенциално въздействие върху хранителните местообитания на видове птици, предмет на опазване в зоната.

Код	*Вид*	Площ ЗЗ /ha	Въздействие /ha	Въздействие /%
A402	*Accipiter brevipes*	1240.26	1.8084	0.1458
A403	*Buteo rufinus*	1018.79	1.8084	0.1775
A080	*Circaetus gallicus*	1018.79	1.8084	0.1775
A089	*Aquila pomarina*	885.90	1.8084	0.2041
A092	*Hieraaetus pennatus*	1195.97	1.8084	0.1512
A338	*Lanius collurio**	1225.50	1.8084	0.1476
A085	*Accipiter gentilis*	1402.68	1.8084	0.1289
A086	*Accipiter nisus*	1402.68	1.8084	0.1289
A087	*Buteo buteo*	1107.38	1.8084	0.1633
A096	*Falco tinnunculus*	1269.79	1.8084	0.1424
A230	*Merops apiaster*	1476.51	1.8084	0.1225

* - съвпадат с гнездовите.

За повечето видове, с изключение на червеногърбата сврачка, други въздействия **няма да има**. Подходящите за тях местообитания обхващат големи площи, вкл. продължават извън границите на зоната, така че за фрагментация на местообитания не може да се говори. ИП касае продължаване на работата на работеща кариера. В резултат, района е вече повлиян от безпокойство, към което потенциално размножаващите се в района видове са се адаптирали, или вече са го напуснали. Безпокойството, дори да се прояви за нкои видове, няма да се различава от съществуващото и в момента такова. Възможно е унищожаване на гнездо с яйца или малки на червеногърбата сврачка, ако разкривните дейности започнат в размножителния период на вида. Засягането на гнездо на не повече от една двойка няма да намали числеността на вида в зоната – въздействие върху нея на практика **няма да има**.

4. Цитирана литература

Големански, В. (гл. ред.). 2011. Червена книга на България, Електронно издание. Т. II - Животни. Интернет адрес: http://e-ccodb.bas.bg/rdb/bg/.

МОСВ. 2022. Специфични и подробни цели на опазване на защитена зона BG0000366 „Кресна - Илинденци“, съгласно Решение по т. 1 от Протокол № 28 от заседание на НСБР, проведено на 13.10.2022 г. МОСВ.

Davies, C. et al. 2004. EUNIS Habitat Classification Revised 2004. European Environment Agency. European Topic Centre on Nature Protection and Biodiversity.

Demerdzhiev, D. 2014. Birds in Besaparski Ridove Special Protection Area (Natura 2000), Southern Bulgaria: Conservation Status and Dynamics. Acta zoologica bulgarica 5: 171-189.

MOEW. 2022. Information system for protected areas from the ecological network Natura 2000. Ministry of Environment and Waters, 2022. Интернет адрес:

https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/Natura2000ProtectedSites

Nedyalkov, N. and Y. Koshev. 2014. Small Mammals (Erinaceomorpha, Soricomorpha, Rodentia, Lagomorpha) in Besaparski Ridove Special Protection Area (Natura 2000), Southern Bulgaria: Species Composition, Distribution and Conservation. Acta zool. bulg. 5: 201-212.

Popgeorgiev, G. et al. 2014. Changes in Agri-environmental Practices Pose a Threat to the Herpetofauna: a Case Study from Besaparski Ridove Special Protection Area (Natura 2000), Southern Bulgaria. Acta zool. bulg. 5: 157-169.